

KOLO UMETNOSTI

KATALOG OB RAZSTAVI LIKOVNIH DEL
DIJAKOV
ITS UMETNOST ZA MLADE GSŠK IN IZVIRNIH
DEL

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

75/77(497.4Kočevje)(083.824)

KOLO umetnosti : katalog ob razstavi likovnih del dijakov ITS Umetnost za mlade GSŠK in izvirnih del : Likovni salon Kočevje, 4. do 6. junij 2024 / [avtorici uvodnika Ivana Ciglič, Nadja Kovačič ; avtorji člankov in likovnih del dijaki 2. letnika (Kaja Jerbič ... [et al.]) in dijaki 3. letnika (Timotej Bajo ... [et al.]) ; mentorice Vanja Novak, Ivana Ciglič, Nina Papež]. - 1. izd. - Kočevje : Gimnazija in srednja šola, 2024

ISBN 978-961-95975-2-1

COBISS.SI-ID 195618819

KOLO UMETNOSTI

KATALOG OB RAZSTAVI LIKOVNIH DEL
DIJAKOV
ITS UMETNOST ZA MLADE GSŠK IN IZVIRNIH
DEL

LIKOVNI SALON KOČEVJE

4. do 6. junij 2024

UVODNIK

ITS Umetnost za mlade dijake 2. in 3. letnika Gimnazije in srednje šole Kočevje že peto leto pelje na navdihujoče potovanje skozi svet umetnosti v domačem kočevsko-ribniškem okolju. Omogoča spoznavanje domače likovne dediščine, ki predstavlja temelj naše kulturne identitete. Skozi praktične delavnice učimo osnovne tehnike in veščine, ki so potrebne za ustvarjanje umetniških del, kakor tudi interpretacijo del in razumevanje njihovega sporočila. Vrhunec ITS predstavlja izvedba in otvoritev vsakoletne šolske razstave. Letos so jo naslovili Kolo umetnosti. Razstava omogoča dijakom, da lahko svoja dela predstavijo sošolcem in tudi širši javnosti. Ta izkušnja je zanje neprecenljiva priložnost za razvoj ustvarjalnosti, samozavesti in komunikacijskih sposobnosti. Skozi celoten proces pridobijo dijaki globlje razumevanje umetnosti in se naučijo ceniti njeno vrednost v naši družbi. Začetek ITS Umetnost za mlade je posvečen spoznavanju domačih umetnikov. Dijaki se podajo na raziskovanje domačega kraja, da bi odkrili umetnike, ki so s svojimi deli zaznamovali kulturo in zgodovino našega okolja. S tem pridobijo vpogled v lokalno umetniško sceno. Po temeljitem raziskovanju si izberejo svojega umetnika in temo, ki jim je ljuba. Poglobijo se v njegov svet in ugotavljajo, kdo bi lahko bil svetovni umetniški vzornik tega umetnika. S poljubno slikarsko ali grafično tehniko - pastel, akvarel, akril, linorez ... nato ustvarijo lastno likovno mojstrovino, v kateri povežejo različne stile, tehnike in motive obeh.

Vse to počnejo v sproščenem okolju v šoli in na tridnevju, letos v Osilnici in na Ptujju, ter s tem odkrivajo moč umetnosti, ki povezuje in navdihuje. Vsak dijak s svojim unikatnim pristopom tako prispeva k pestrosti in bogastvu likovne produkcije na šoli.

V procesu ustvarjanja dijaki razvijajo tudi sposobnost interpretacije umetniških del. Naučijo se, kako razumeti in analizirati umetniška dela, prepoznati ključne elemente, tehnike in sporočila ter jih povezati z lastnim ustvarjalnim procesom. Poleg tega se dijaki urijo v govorni interpretaciji, kar jim omogoča, da svoje likovne izdelke predstavijo na inovativen in poglobljen način. Po vsem tem lahko dijaki številne razstave v Kočevju in drugod gledajo z »novimi očmi«. Z organizacijo lastne razstave, izdelave QR-kod, vabil, plakata pa pridobijo tudi nekaj podjetniškega znanja.

Avtentični pouk ITS dijakom Gimnazije in srednje šole Kočevje ponuja edinstveno priložnost za odkrivanje in raziskovanje sveta umetnosti. Skozi spoznavanje domačih in svetovnih umetnikov, razvijanje slikarskih tehnik in ustvarjanje lastnih likovnih del, dijaki pridobijo dragocene izkušnje in veščine, ki jim bodo v življenju koristile ne le v umetniškem, temveč tudi v osebnem in profesionalnem kontekstu. S tem želimo poudariti pomen umetnosti kot sredstva za povezovanje, razumevanje in izražanje ter pokazati, kako lahko umetnost obogati in oblikuje naše življenje na mnogoterih ravneh. Letos smo hvaležni za edinstveno prvo izkušnjo, da bo razstava namenjena še širši javnosti v Likovnem salonu Kočevje.

Ivana Ciglič, prof.

SODELOVANJE GSŠ KOČEVJE Z LIKOVNIM SALONOM KOČEVJE

Že nekaj let sem kot kustosinja, umetnostna zgodovinarica občasno vključena v program ITS Umetnost za mlade Gimnazije in srednje šole Kočevje. Vedno sem navdušena nad idejami in razmišljanji mladih. Kot velika ljubiteljica umetnosti sem vesela priložnosti, da svoje navdušenje prenašam na dijake ob obiskih razstav v Likovnem salonu Kočevje. Skupno nit dejavnosti tkeva s profesorico in mentorico Vanjo Novak. Ob vsaki novi razstavi v Likovnem salonu Kočevje dijakom predstaviva aktualno razstavo in umetnico ali umetnika. Vedno si prizadevam v galerijskem prostoru ustvariti prijetno atmosfero, da bi se dijaki počutili sprejeto in sproščeno. S tem vzpostavljam stik in mladim na nevsiljiv način približujem likovno umetnost. Želim ustvarjati prostor srečevanja, druženja in spodbujati k obisku galerije tudi izven šolskega programa. Ob vsakem obisku se trudim pri mladih spodbuditi raziskovanje različnih umetniških oblik, medijev in tehnik. Ob umetninah lahko dijaki eksperimentirajo s svojimi pogledi nanje, si dovolijo razmišljati širše in drugače ter brez strahu pred napakami. S tem pridobivajo lastno izkušnjo sprejemanja raznolikosti, različnih kultur in mišljenj. Predvsem pa umetnost v danem trenutku postane navdih, ki lahko razširi ustvarjalna obzorja na vseh ravneh njihovega bivanja.

Letošnje šolsko leto je ponudilo možnost za nadgradnjo in še večjo vključenost dijakov v proces dela z likovno umetnostjo in razmišljanja o njej. V projekt sem bila vključena kot povezovalni člen med likovnimi ustvarjalci širšega kočevsko-ribniškega območja in kot sodelavka pri ustvarjanju razstave v Likovnem salonu Kočevje. Pop-up razstava na ogled postavlja originalna umetniška dela domačih likovnih ustvarjalcev in interpretacije ter reinterpretacije dijakov, ki so si avtorje in dela izbrali. V procesu spoznavanja umetnikov domačega okolja smo mentorice dijake spodbujale h kreativnemu razmišljanju in kritičnemu mišljenju. Galerijski prostor za nekaj dni postaja njihov. Tu predstavljajo svoj pogled na umetnost in likovno ustvarjanje. Galerija s tem postaja dostopen prostor za umiritev in odmik od »hrupnega« vsakdanjega sveta.

Nadja Kovačič, kustosinja
Pokrajinski muzej Kočevje

»ZELENO, KI TE LJUBIM ZELENO«

TRIPTIH IZ CIKLA

Triptih je nastal leta 2022 in ga je naslikal Drago Vidmar. Tehnika slike so tempere. Slogovno sodi v realizem.

Ime cikla je »Zeleno, ki te ljubim zeleno«, vsebuje 7 slik in so razstavljene v dvorani na gradu Kostel. Nekatero sliko prikazuje reko Kolpo, druge pa gozd. Na slikah prevladuje zelena barva, saj se navezuje na naravo. Zelena je barva ravnotežja in harmonije. Obnavlja in povrne energijo. Je zavetišče pri vsakdanjih obremenitvah sodobnega življenja in nam ponovno vrača občutek dobrega počutja. Naslov razstave »Zeleno, ki te ljubim zeleno« je znani verz španskega pesnika Federica Garcie Lorce.

Izbrana slika, ki je triptih, nima naslova. Triptih je umetniško delo (običajno tabelno slikarstvo), ki je razdeljeno na tri dele oziroma izdelano na treh ploščah, ki so s tečajji spojene skupaj, da se lahko zložijo. Ta slika pa ni spojena skupaj, temveč so vsi trije deli obešeni na steni, med njimi je tricentimetrski razmak. Na triptihu so naslikane vzpetine za gradom Kostel, ki so v ozadju, v ospredju se vidijo veje dreves. Na sliki prevladuje zelena barva. Na osrednji plošči je grad, ki je sive barve. Grad je majhen in ni podrobno naslikan. Celoten triptih daje vtis, kot da gledamo skozi okno. Podoba je zelo realistična. Upodobljen motiv se imenuje krajina.

Slikar Drago Vidmar je bil rojen v Ljubljani leta 1940. Svoja otroška leta je od osmega leta naprej preživel v mestu ob Rinži, saj so se starši leta 1948 preselili v Kočevje. Izšolal se je za soboslikarja, poleg tega pa je bil še pleskar in delal kot retušer v tiskarni.

Odkar živi v Stuttgartu (Nemčija), se rad vrača v Kočevje, sicer pa je iz Kočevja tudi njegova žena. Cikel »Zeleno, ki te ljubim zeleno«, s katerim razkriva naravne lepote Kolpske doline, je bil prvič razstavljen 29. 8. 2022 na gradu Kostel.

Za slikarstvo Draga Vidmarja je značilno, da slika portrete ali krajine, zato ta slika ne izstopa iz njegovega opusa. Kot že omenjeno, je bila slika razstavljena na Kostelskem gradu, kar ima za lokalno okolje velik pomen, saj z različnimi dejavnostmi, tudi razstavami slik, na grad privabljajo tako domačine kot turiste. V lokalnem okolju je imel že veliko razstav in je kar precej prepoznaven.

Vse slike iz cikla so mi všeč, saj prihajam iz Kostela. A ena mi je še posebej všeč, in sicer slika gradu in okoliške narave, ki je prikazana celo na treh platnih, kar me je presenetilo, saj tega do sedaj še nisem videla. Živim nad gradom in imam tak pogled vsak dan, zato so mi motivi narave blizu. Slika zaradi teh motivov deluje pomirjujoče, saj prevladuje zelena barva, medtem ko je grad siv. Zaradi kontrasta med barvami po mojem mnenju obiskovalec sliko hitro opazi in tudi meni je takoj padla v oči.

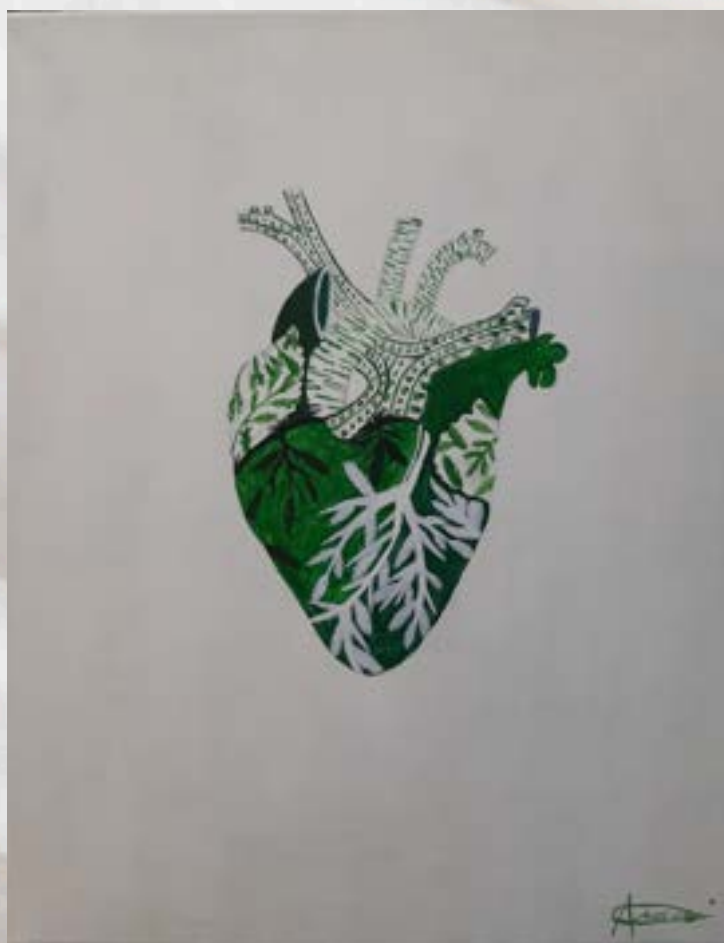
Anamari Jurjevič, 3. a

VIRI IN LITERATURA:

1. LESKOVŠEK SVETE, M. (2015). Samosvoj umetnik – Svinčnik je bil njegova prva igrača. Dostopno 11. 10. 2023 na: https://lokalno.svet24.si/2015/01/30/128015/aktualno/DL_Samosvoj_umetnik__Svincnik_je_bil_njegova_prva_igraca/?cookieu=ok

Drago Vidmar: Triptih iz cikla
(FOTO: Anamari Jurjevič)

Reinterpretacija Anamari Jurjevič

RAZBURKANO MORJE

SLIKA NA PLATNU

Željko Vertelj je v svojem skoraj tridesetletnem obdobju ustvarjanja slikal številne umetnine. Ena izmed njih je slika z naslovom Razburkano morje. Avtor je umetnino naslikal pred približno desetimi leti, z oljnimi barvami na platno, v velikosti 50 x 40 centimetrov. Danes jo hrani v svojih prostorih.

Slika je realistična upodobitev narave, saj predstavlja pogled na razburkano morje ter jadrnico ob sončnem zahodu. Na levi spodnji polovici slike je prikazana skalna gmota, ki se spušča v morje, ob njo pa od zadaj udarjajo morski valovi. V sprednjem delu je poudarjeno valovito morje, ki ga upodobi z morskim valom in penečo vodo, z globino pa se morje umirja. Na desni strani morske gladine pluje jadrnica, v ozadju opazimo obalo, ki se spušča ter zliva v morje. Ker je zelo daleč, so jasne meje zabrisane. Na zgornjem delu slike se gibljejo oblaki, osvetljeni s soncem, ki se počasi spušča.

Slika je lep primer morske krajine, saj realistično posnema ter prikazuje naravo. Prostor na sliki določa svetloba, ki jo izza oblakov oddaja sonce. Njegovi žarki pronicajo skozi oblake ter se odbijajo na vodni gladini. Za še bolj realno oblikovanje prostora je avtor uporabil načelo, da se velikost teles in oblik z oddaljenostjo zmanjšuje. Slika z »zelenimi in belo-modrimi toni sivih srebrnin priključuje neukrotljivo moč, občuten šum in bučanje razklenjenih valov, hlad, pršec morja, vonj alg in soli« (Racman 2017), zlato rumeni sončni odtenki pa na sliki ponazarjajo svetlobo.

Avtor slike Željko Vertelj, rojen 26. julija 1959, je eden izmed slovenskih slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami. Že v otroštvu ga je pritegnilo risanje, vendar od otroških let naprej za hobi ni bilo veliko časa. Ko je leta 1993 zaradi prometne nesreče postal paraplegik, je imel veliko časa, zato je zopet začel z ustvarjanjem, a tokrat bolj profesionalno.

Svoje nezmožnosti ni vzel kot ovire in ni obupal. Danes riše in ustvarja večinoma z usti ter upodablja osupljive podobe narave. Pri svojem delu sodeluje s številnimi lokalnimi umetniki ter slikarji Likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije.

Slika Razburkano morje spada, tako kot večina Verteljevih del, v sodobno umetnost s pridihom realizma. Slika je nastala po vzoru motivov in pojavov iz narave. Avtor je s to umetnino in številnimi drugimi želel predstaviti in pokazati, kar je ljudem v vsakdanjem ritmu življenja nevidno in ostaja vse bolj skrito. Skozi avtorjeve intimne vtise na sliki lahko opazujemo, kako prisluškuje naravi s svojimi očmi. Slika nas vabi k počitku in pobegu iz resničnosti ter k podoživljanju avtorjevih spominov. Na avtorja in njegova dela so vplivale skupinske ustvarjalne delavnice ter številni mentorji, med drugim tudi Rajko Čaušević (Rassó Causevig). Sam o svojem slikanju pravi: »Iz domske sobe se odstira pogled na smaragdni Kočevski rog z okolico, ki je večni izvir navdiha. Od tam me napajajo motivi s poudarjenimi črtami nedotaknjene narave.« (E-utrip 2022)

Slika me je sprva pritegnila zaradi motiva narave ter morja. Ob njej sem se osredotočila tudi na barve ter tako odkrila še globlji pomen slike. Med raziskovanjem avtorja ter njegovega ustvarjanja sem spoznala, da lahko v slikah najdemo mir in z njimi pobegnemo iz resničnosti nekam, kjer si lahko vsak po svoje spočije um. Naučila sem se, da noben razlog ni dovolj dober za obup nad nečim, kar imaš in počneš rad, tako kot Vertelj zaradi svoje fizične omejitve ni obupal in še danes ustvarja zase, za svojo dušo in za nas.

Janja Glavonjič, 3. b

VIRI IN LITERATURA:

1. Željko Vertelj - SLIKAR VDMFK. Dostopno 10. 11. 2023 na: <https://www.zvezapaplegikov.si/sl/kultura/slikarji/%C5%BEeljko-vertelj-slikar-vdmfk>

2. RACMAN, J. (2017). Likovna kritika. Slikarstvo Željka Vertlja v očeh umetnostnega zgodovinarja Jake Racmana. Dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.zalozba-unsu.si/slovenski-slikarji/zeljko-vertelj-lk/>

3. VERTELJ, Ž. (2020). Moja zgodba, Željko Vertelj. Dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.zalozba-unsu.si/slovenski-slikarji/zeljko-vertelj-cv/>

4. Željko Vertelj v eliti slikarjev VDMFK. (2022). Dostopno 25. 10. 2023 na: <https://www.zalozba-unsu.si/zeljko-vertelj-pridruzeni-clan-vdmfk/>

5. Željko Vertelj: Ko ti ogledalo nastavi kruta usoda. (2022). Dostopno 25. 10. 2023 na: <https://e-utrip.si/zeljko-vertelj-ko-ti-ogledalo-nastavi-kruta-usoda-2/>

Željko Vertelj: Razburkano morje

(Vir: <https://www.zalozba-unsu.si/slovenski-slikarji/zeljko-vertelj-lk/>)

Reinterpretacija Janja Glavonjič

THE ONE WITH THE RED FLAG IS A LUCKY GUY (TISTI Z "RDEČO ZASTAVICO" JE SREČNEŽ) DIGITALNA GRAFIKA

Avtor slike je Patrik Dvorščak, rojen marca 1995 v Čakovcu na Hrvaškem, vendar prihaja iz Ribnice. Obiskoval je Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo, program gimnazija. Nato je na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje na smeri slikarstvo nadaljeval svoj študij. Leta 2017 je diplomiral, leta 2022 je na tej smeri zaključil magistrski študij. Slika z naslovom THE ONE WITH THE RED FLAG IS A LUCKY GUY je nastala leta 2021 v Ljubljani. Uporabil je mešano tehniko in ustvaril digitalno grafiko v sodobni umetnosti v seriji Ko - lapsus. Mere slike so 70 cm x 50 cm x 4 cm. Umetnik živi v Ribnici, kjer je tudi razstavljal, natančneje v Galeriji Miklova hiša. Večkrat razstavlja tudi v Ljubljani, kar lahko zasledimo na njegovem Instagram profilu.

Oblikovana je v edinstvenem stilu avtorja, ki spominja na "razdejanje," saj na njej ni upodobljenih realističnih oz. natančnih oblik (podobe so zabrisane). Kljub temu lahko prepoznamo obrise množice, ki je izražena dovolj natančno, da zaznamo in prepoznamo določene oblike. Prostor je ponazorjen z modrim pasom na zgornjem delu slike, kompozicija je navpična. Sliko bi lahko razdelili na dva dela. Prvi del zapolnjuje tri četrtine slike ob spodnjem desnem in levem kotu ter v zgornjem desnem kotu. Drugi del pa je v levem zgornjem kotu, ki zapolnjuje eno četrtino slike. Uporabljene so različne barve in odtenki barv. V prvem delu slike prevladuje predvsem rumena barva, ki v gledalcu vzbudi pozornost. V rumeni barvi je oblikovana množica moških teles, medtem ko v drugem delu slike lahko zaznamo največ rožnate in bele barve, ki označujeta ženski spol in gledalcu pomagata na videz razdeliti sliko na dva dela.

Ob pogledu na sliko v prvem delu lahko vidimo množico ljudi moškega spola, ki imajo izmaličene obraze, iz katerih seva zlo. Na njihovih telesih so poudarjeni spolni organi.

V drugem delu slike izstopa transparent rožnate barve, na katerem je v človeški podobi s ptičjim kljunom predstavljen ženski spol. Prepoznamo ga po oblinah, značilnih za ženske. Te podobe so naslikane znotraj v liku pravokotnika na skrajno levi strani slike.

Po mojem mnenju naj bi v tem delu ob robu na levi strani slike videli polovično podobo moškega na križu, ki naj bi predstavljal omenjenega moškega s slabimi značilnostmi (The one with the red flag). Tema slike je posvetna, saj prikazuje goloto in namiguje na spolnost. Sporočilo slike nam pove, da je moški, ki ga zaznamujejo slabe navade, največkrat izbranec ženskega spola. Slabe značilnosti moškega spola so tiste, ki ženskam delajo preglavice in jih ne želijo videti in zaznati na moškem, vendar jih spregledajo.

Umetnina je nastala pod vplivom zunanjega sveta in medijev, ki so razširili pomen besedne zveze "red flag". Sliko lahko razume veliko ljudi, ki so seznanjeni z njenim in ga razumejo. Avtor se ukvarja s človekom, svetlobo in prostorom ter medsebojno povezanostjo, zato se tudi ta slika osredotoča na probleme današnje družbe in nas opominja na pusto, plehko vsakdanjost.

Preko njegove umetnosti se povezujejo tako mladostniki kot starejši. V središče pozornosti je izpostavil nas – ljudi, ki smo v času svojega bivanja odgovorni za lastna življenja in tudi življenja vseh ostalih, zato skuša postaviti gledalca v dani položaj. Avtor se sprašuje o globalnih, družbenih, naravnih, duševnih in psiholoških problemih današnje civilizacije, ki se zdijo brezizhodni, kar se tudi čuti v sami sliki, ki se lahko primerja z drugimi sodobnimi avtorjevimi deli, saj so vsa dela narejena v enaki tehniki in stilu. Eno od teh del je slika Susej 12, ki je primerljiva z opisanim delom.

Slika je po mojem mnenju neprecenljiv izdelek, ker ima zelo zanimivo tehniko in stil. Doživljam jo drugače, saj me je že na začetku pritegnila njena tehnika, ki vpliva na moj globoki razmislek o vseh dejavnikih v umetnini. Lahko se osredotočim na posamezne detajle in si sliko ter njeno sporočilo razlagam drugače. Osebnost jo razumem kot primer današnjih mladih, njihov pogled na današnji svet in kot to, kako mediji prevladujejo v našem življenju.

VIRI IN LITERATURA:

1. Sloart. (b. l.) (Galerija & dražbena hiša). Dostopno 11.10.2023 na: <https://www.sloart.si/dvorscak-patrik>.
2. Mestna občina Ljubljana, aktualne razstave – Patrik Dvorščak: Patrij 2023 (Mestna hiša, Desni atrij, 27. 9. - 1. 11. 2023) Dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/kultura-v-ljubljani/razstave-v-razstavnih-prostorih-mol/aktualne-razstave/patrik-dvorscak-patrij/>
3. Galerija Miklova hiša (občasna razstava) – Patrik Dvorščak: Ko-lapsus 2022 (15. 4. 2022 – 17. 4. 2022) Dostopno 15. 11. 2023 na: <https://www.galerija-miklovahisa.si/razstave/patrik-dvorscak-ko-lapsus/>

Ana Marija Šilc, 3. a

Patrik Dvorščak: The one with the red flag is a lucky guy
(Vir: <https://www.sloart.si/patrik-dvorscak-the-one-with-the-red-flag-is-a-lucky-guy.>)

Reinterpretacija Ana Marija Šilc

HONEY PIE/MEDENA PITA

UPODABLJANJE KOČEVSKO

Medena pita je bila ustvarjena 20. junija 2022. Avtorica je Duša Jesih. Nahaja se za starim hotelom Valentin v Kočevju. Je mural, ki spada v slikarstvo, saj vsebuje fasadne barve. Visok je 4 m in dolg 12 m.

S črnimi in rumenimi paralelogrami, ki sestavljajo sliko, se vidi simbolika čebelarstva, kar je tudi motiv umetnine. Tema je posvetna. Z njo nagovarja posameznika za kulturološko širino mesta in njegov spoštljivi odnos do umetnika. Avtorica je za mural uporabila tematsko leto čebel in medu 2019, kar se kaže v barvah. Celotna slika predstavlja čebelo. Kompozicija je dinamična. Slika je abstraktna.

Z muralom je Duša Jesih poskušala zajeti, preplesti in nakazati čim več tem in »... pustiti domišljiji odprto pot«, kot je zapisala sama. Njena slogovna opredelitev je geometrična abstrakcija. Slika je nastala po naročilu Občine Kočevje. Kritičen pogled na družbene, kulturne in politične sfere našega bivanja je bil navdih za Dušo Jesih, da je ustvarila Medeno pito.

Duša Jesih se je rodila leta 1977. Leta 2005 je zaključila študij na Akademiji za dizajn in fotografijo. Študijsko se je izpopolnjevala na Cité Internationale des arts v Parizu. Od leta 2007 deluje kot svobodna umetnica, ki se v svoji praksi posveča predvsem slikarskemu mediju, znotraj katerega je od začetnih ekspresionističnih teženj prešla v ultimativno abstrakcijo geometričnih oblik.

Navdahnjena z najbolj temeljno vizualno govorico ustvarja grafične in stilizirane podobe, ki so v današnjem preobilju vizualnega dojete kot nekakšni arhetipi sodobnega sveta. Avtorica živi in dela v Ljubljani. Leta 2015 je osvojila študentsko Prešernovo nagrado.

Ko pogledam specifične dele murala, name delujejo kot prazne, ostre črte, toda ko stopim korak nazaj in si bolje ogledam umetnino kot celoto, si lahko predstavljam telo čebele, kar se mi zdi veliko boljše sporočilo, ki je povezano s Kočevsko. Mural je nov način sodobnega slikarstva, ki poskuša prikazati značilnosti tematskega okolja in dopolnjuje klasično umetnost. Dopolnjuje tudi lokalno umetnost, je javnosti dostopen, velik in opazen. Zdi se mi kot subjektiven objekt, zato bi priporočal vsakemu, da si ga ogleda in sam zbere svoje misli o teh podobah. Zdi se mi, da njen mural precej izstopa v primerjavi z drugimi v Kočevju zaradi njenega sloga. Prikazuje bolj moderno in preprostejšo obliko.

Timotej Bajo, 3. b

VIRI IN LITERATURA:

1. Mural Kočevja. Umetniške stenske poslikave. (b. l.) Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/objava/653484>
2. JESIH, D. Življenjepis. (b. l.) Dostopno 11.10. 2023 na: <https://dusajesih.com/about>
3. (brez avtorja) Duša Jesih. (b. l.) Dostopno na 11. 10. 2023 na: <https://www.sloart.si/jesih-dusa>
4. Leto čebel in medu 2019. Besedilo dostopno 25. 10. 2023 na: <https://kocevje.si/post/202293>

Duša Jesih: Medena pita (FOTO: Timotej Bajo)

Reinterpretacija Timotej Bajo

VASICA LIVOLD

IMPRESIVNA PODOBA NARAVE

Sliko Vasica Livold je ustvaril umetnik Željko Vertelj. Naslikal jo je z usti z oljnimi barvami in spada v slikarstvo. Umetnina je realistična in je nastala okoli leta 2013. Visoka je 60 cm in široka 80 cm.

Slika predstavlja spomin na otroštvo v pomladi. V ospredju je reka, čez katero gre mostiček, ki pot nadaljuje do vasi v ozadju. Prikazuje veliko narave, zato je tudi motiv narava. Željko Vertelj je prostor oblikoval z manjšimi hišami v ozadju, kjer je tudi manj podrobnosti. Izstopa cerkev s svojim visokim zvonikom. Barve so realistične, na primer bela fasada in belo cvetje, zelene travnate površine, rjava pot in strehe, modro nebo in odsev v reki. Na desni strani izstopa visoko drevo, ki je podrobno naslikano. Kompozicija je dinamična, saj krivulja poti zavije proti vasi in s tem ustvarja dinamiko v sliki, svetloba pa je realistična.

Sliko je naslikal z usti, saj je Željko Vertelj tetraplegik in ne more uporabljati rok, zato ima slika drugačno umetniško vrednost.

Željko Vertelj se je rodil 26. julija 1959 v Ljubljani. Mlada leta je preživel v vasi Črni Potok pri Kočevju. Spomni se, da je takrat rad risal, predvsem naravo. Po končani šoli ni bilo več časa, saj se je zaposlil, delal je v gozdarstvu. Leta 1993 je doživel prometno nesrečo, po kateri je postal tetraplegik. Želel je biti tudi vzor svojima sinovoma, ki sta bila v času nesreče stara 6 in 7 let. Leta 1994 je začel z veliko truda slikati z usti. Po rehabilitaciji je bil sprejet v Dom starejših občanov Kočevje.

Leta 2022 je postal pridružen član VDMFK-ja (Mednarodno združenje umetnikov slikanja z usti in nogami). V sodelovanju s slikarji iz združenja postane prepoznan tudi v lokalnem okolju. Od leta 2001 sodeluje na vseh likovnih delavnicah in razstavah, ki jih organizira Založba UNSU. Svoje umetnine ustvarja v domu v svoji sobi, kjer ima največ miru.

Umetnina me preseneča, saj mi je zelo impresivno, da lahko nekdo, ki je invalid, naredi tako lepo umetnino. Zanimivo je tudi to, da je Željko Vertelj v svojih mladih letih rad risal, zaradi službe pa ni imel časa. Na slikarstvo se je po nesreči bolj osredotočil in si moral pri ustvarjanju pomagati z usti.

Miha Maležič, 3. a

VIRI IN LITERATURA:

1. AVGUŠTIN, C. (2000). Željko Vertelj. Dostopno 4. 10. 2023 na: <http://www2.arnes.si/~ljzpar6/strani/vertelj.html>
2. Vertelj Željko. (2022). Dostopno 4. 10. 2023 na: <https://www.vdmfk.com/en/artists/vertelj-zeljko/>
3. RACMAN, J. (2017). Likovna kritika. Slikarstvo Željka Vertlja v očeh umetnostnega zgodovinarja Jake Racmana. Dostopno 25. 10. 2023 na: <https://www.zalozba-unsu.si/slovenski-slikarji/zeljko-vertelj-lk/>
4. Željko Vertelj v eliti slikarjev VDMFK. (2022). Dostopno 25. 10. 2023 na: <https://www.zalozba-unsu.si/zeljko-vertelj-pridruzeni-clan-vdmfk/>

Željko Vertelj: Vasica Livold
(Vir: <https://www.zalozba-unsu.si/slovenski-slikarji/zeljko-vertelj-cv/>, 4. 10. 2023)

Reinterpretacija Miha Maležič

MOJA PRIJATELJICA, BONI

SLIKA MAČKE PO IMENU BONI

Avtorica slike mačke Boni je Aprilija Lužar. Umetnina je nastala proti koncu leta 2020. Naslikana je bila z oljnimi barvami. Podlaga je platno. Spada v sodobno umetnost.

Aprilija Lužar je slovenska slikarka in večmedijska umetnica. Trenutno dela in živi v Dolnji Brigi. Rodila se je leta 1963 v Ljubljani, študirala je na Akademiji likovnih umetnosti v Sarajevu in na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je leta 1987 diplomirala, kasneje je zaključila tudi slikarsko specialko. Kot slikarka je dejavna več kot 30 let, po letu 2000 pa je postala tudi mednarodno znana: prejela je prvo nagrado na tradicionalni letni razstavi članov ZDSLU v Majskem salonu – Pop (2002). Razstavlja po Sloveniji in tudi v Kočevju, nazadnje v 2023. Po izobrazbi je slikarka. Lužarjeva svoje slike nadgrajuje z raznimi videi, instalacijami ... Njene slike so osredotočene na feministično umetnost, bolj kot estetičnost so v ospredju družbeno aktualne teme (nasilje nad ženskami, status žensk v sodobni družbi, lezbični aktivizem). Izbrana slika izstopa iz tega konteksta.

Prikazuje kratkodlako črno mačko z megleno zelenimi očmi. Motiv zavzame večino površine. Prikazani sta mačkina glava in taca z ostrimi sivimi kremplji. Ozadje je kombinacija različnih odtenkov oranžne barve. Mačka je naslonjena na zelen objekt. Zre direktno v opazovalca. Ne kaže čustev. Slika je posvetna.

Iz same upodobitve je težko razbrati sporočilo, saj je najverjetneje naslikana po slikarkini lastni mački ali pa je plod njene domišljije. Izraža njeno naklonjenost do živali.

Mačka izstopa iz prostora. Motiv ni na sredini slike, ampak je pomaknjen na desno stran platna. Večinoma so uporabljeni topli odtenki. Okoli živali je ozadje posvetljeno, robovi pa so poudarjeni s temnejšimi barvami.

Na sliki lahko opazimo živo oranžno, pastelno zeleno in črno. Te barve na umetnini prikažejo kontrast.

Med raziskovanjem njenega ustvarjanja sem ugotovila, da je že konec 90-ih let 20. stoletja naslikala serijo slik »Moja prijateljica«, v kateri so slike oštevilčene. Izbrana slika je dostopna na Instagramu, na podlagi tega sklepam, da je sodobnejša. V primerjavi s staro serijo so te mačke poimenovane.

Zdi se mi, da umetnina predstavlja prijateljsko vez med živalmi in človekom. Recipientu da misliti o tem, kako zanimivo je, da imajo ljudje že generacije živalske prijatelje, ki pozitivno vplivajo na njihovo počutje in duševno zdravje. Čeprav naj bi črne mačke prinašale nesrečo, te slika prepriča ravno o nasprotnem. Menim, da si tople barve ozadja in mačkin mrzli pogled in odločen izgled dobro nasprotujeta ter s tem ustvarjata imenitno sliko. Verjamem, da ima slikarkino delo velik pomen tako lokalno kot po celem svetu. Večina njenih umetnin ima globlji pomen (kot je upiranje proti nasilju), torej ta slika izstopa izmed ostalih, saj nima konkretnega sporočila.

Vita Premrl, 3. b

VIRI IN LITERATURA:

1. ALČEVA, E., ZGONIK, N. (2009). Pojmovnik slovenske umetnosti po letu 1945: pojmi, gibanja, skupine, težnje. Ljubljana: Študentska založba: Inštitut ALUO, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.
2. Aprilija Lužar. (2023). Dostopno 25. 10. 2023 na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Aprilija_Lu%C5%BEar
3. Aprilija Lužar. (b. l.) Dostopno 25. 10. 2023 na: <https://zdslu.si/luzar-aprilija-2/>
4. KOVAČIČ, N. (2023). Aprilija Lužar. Mala retrospektiva. Dostopno 25. 10. 2023 na: <https://pmk-kocevje.si/novice/225-aprilija-luzar-mala-retrospektiva>

Aprilija Lužar: Moja prijateljica Boni (Vir: Instagram - ZDSLU)

Reinterpretacija Vita Premrl

KOČEVSKI MOZAIK

MURAL UMETNIKA TOMAŽA MILAČA

Mozaik je nastal leta 2023, avtor je Tomaž Milač. Nahaja se na Trgu zbora odposlancev 41 v Kočevju.

Tomaž Milač se je rodil leta 1978 v Celju. Po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani se je vpisal na ljubljansko Visoko šolo za vizualne umetnosti Arthouse in nadaljeval študij na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Leta 2003 je diplomiral iz slikarstva na Visoki šoli za slikanje in risanje ter istega leta prejel drugo nagrado na Balkan Youth Festivalu v Grčiji. Leta 2012 je kot umetnik zastopal Slovenijo na olimpijskih igrah v Londonu in svoja dela razstavljal na skupinski razstavi v Barbican Centru. V svoji umetniški praksi prepleta različne tehnike in uporablja različne medije, med drugim fotografijo, grafiko in kolaž. Ustvarja v Celju, kjer ima atelje v umetniški četrti. Njegova dela so bila razstavljena na samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini.

T. Milač pravi o muralu: »Ideja, kako umestiti različne elemente v celoto, je v kompoziciji.. Sestavljena je iz kvadratov po principu mozaika, kar pomeni, da vsak segment nosi zgodbo ali dekorativni element, ki medsebojno sodelujeta in ustvarjata svojevrsten preplet, v katerem gledalec najde asociativen pogled. Tako se lahko spogledujemo po tradiciji, lokalni zgodovini in napredku. Barvna kombinacija je privzeta iz arhitekture in okolja, tako se znebimo kontrastov ter dosežemo bolj umirjeno sceno.«

Mural je vsak kos umetnine, ki je naslikan ali nanešen neposredno na steno, strop ali drugo trajno podlago. V Kočevju je za izdelavo murala uporabil akrilne fasadne barve. Za zvezdo je uporabil zlato barvo, za presek debla oranžno, vijolično in belo, za papirnato letalo belo in zlato barvo ter za satovje temno modro in belo.

Oblika murala je kvadratna, toda na vrhu sledi obliki strehe. Vsak kvadrat namreč predstavlja

posamezno tematsko leto v Kočevju, zato vsak segment nosi zgodbo, lahko pa je tudi samo dekorativni element. Murali dopolnjujejo lokalno umetnost, popestrijo mesto ter so javno dostopni.

Tematska leta, ki so upodobljena na muralu, so npr.:

- Hufnaglovo leto (2012),
- Leto vizij (2013),
- Leto čebel in medu (2019),
- Ramorjevo leto – razprimo krila (2020).

Hufnaglovo leto je posvečeno dr. Leopoldu Hufnaglu, ki je revolucionarno posegel na področje gospodarjenja z gozdovi. Leta 1892 je za Goteniško pogorje izdelal prvi gozdnogospodarski načrt, kjer je bila zapisana znamenita pripomba: »Oddelka 38 in 39 naj se kot pragozd ohranita, zato je tu vsakršna raba prepovedana.« S tem se je začelo obdobje aktivnega in načrtnega naravovarstva v Sloveniji. Simbol, s katerim je prikazano tematsko leto, je presek debla.

Namen Leta vizij je bil identificirati že obstoječe posamične vizije tako posameznikov kot organiziranih družbenih enot (podjetij, zavodov, društev) in poiskati skupne imenovalce v njihovih usmeritvah. Tematika vsebinsko zajema vsa področja družbenega življenja – od gospodarstva, šolstva, urbanizma do prostorske ureditve. Simbol, s katerim je prikazano tematsko leto, je zvezda.

Leto čebel in medu je bilo posvečeno naravi in ozaveščanju pomena čebel za ljudi. Za Kočevje so značilne čebele in med, o čemer je pisala tudi Lela B. Njatin: »Kočevsko čebelarstvo ima stare korenine. Kočevski gozdni med je prvi med iz Slovenije z evropsko registracijo Zaščitena označba porekla.

V 2019 se učimo od čebel in ohranjamo naravo – za čebele in za ljudi.« Simbol, s katerim je prikazano tematsko leto, je satje.

Ramorjevo leto – razprimo krila je bilo leto, prirejeno v poklon pilotu in inovatorju Hansu (Ivanu) Ramorju, ki je zaradi svoje zgodbe in drznosti postal skupni imenovalec za vse, ki so si na Kočevskem drznili sanjati. Simbol, s katerim je prikazano tematsko leto, je letalo iz papirja.

Mural je zelo vpadljiv zaradi velikosti ter svoje abstraktnosti. Koncept murala mi je zanimiv, saj predstavlja vsa tematska leta na Kočevskem. Je del umetniških stenskih poslikav v Kočevju. Služi tudi kot dekoracija na bloku in atrakcija mesta. Mural je sodoben način slikarstva, ki mi je zelo všeč, saj pokaže, da se umetnost še vedno razvija.

Tibor Naglič, 3. b

VIRI IN LITERATURA:

1. Murali Kočevja – Umetniške stenske poslikave. (b. l.). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/objava/653484>
2. Umetniki. Tomaž Milač. (b. l.). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://galerija-artes.si/umetniki/milac-tomaz/>
3. Kulturna/tematska leta. (b. l.). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/objava/202280>
4. Hufnaglovo leto 2012. (02. 03. 2012). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/post/202284>
5. Leto vizij 2013. (02. 03. 2013). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/post/202285>
6. Leto čebel in medu 2019. (07. 03. 2019). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/post/202293>
7. Ramorjevo leto – Razprimo krila. (07. 03. 2020). Besedilo dostopno 11. 10. 2023 na: <https://www.kocevje.si/post/242626>

Tomaž Milač: Kočevski mural
(FOTO: Tibor Naglič)

Reinterpretacija Tibor Naglič

PRAGOZDNI SPREHOD

MOZAIK IZ NARAVNIH MATERIALOV

Pragozdni sprehod je umetnina, ki jo je oblikoval Tomaž Hartman. Natančneje je to mozaik iz koščkov naplavljenega lesa in predstavlja dom, ki ga je avtor našel v naravi oz. pragozdu. Izdelal ga je leta 2009. Njegova velikost je 70 cm × 43 cm. Slika je nastala z zlaganjem koščkov, ki jih je zalepil skupaj s silikonom. Nahaja se pri umetniku doma.

Na umetnini je oblikovan volumen dreves, vsi koščki izoblikujejo vtis plitkega prostora. Kompozicija je v ospredju na levi strani navpična, zaradi lege palčk v ozadju prevladuje vodoravna kompozicija ter diagonalna na desni strani. Barve so naravne in lahko zasledimo rumene, rjave in sive odtenke. Tekstura lesa je zelo različna, saj gre za neobdelan les, ki je uporabljen v svoji izvirni obliki oz. v takšni, kot je bil najden. Umetnina deluje dinamično, saj lahko zasledimo veliko dinamičnih potez pri lesu, ki je ukrivljen, izbočen, zaobljen in kaže v vse smeri.

Podobe na umetnini niso realne, ampak so abstraktne, zato sodi v moderno umetnost. Na umetnini je prikazan gozd, v ospredju so drevesa, v sredini sonce, v ozadju pa so palčke, ki so zložene vodoravno. Ta del predstavlja nebo, vse pa je sestavljeno iz lesa. Ikonografska tema je posvetna, motiv je krajina. Za sporočilo lahko uporabim avtorjev citat, ki ga je zapisal na zadnji strani umetnine: »Naši sprehodi že dolgo niso samo opazovanje, niti lepe kulise vsakdanjosti, še manj tekmovališča ... so romanja brez omejitev in obredov.«

Tomaž Hartman se je rodil leta 1957 v Ljubljani, kjer je preživel svoje otroštvo. Gimnazijo je obiskoval v Stični, nato pa se je vpisal na Biotehniško fakulteto, program gozdarstvo, kjer je pridobil naziv univerzitetni diplomirani inženir gozdarstva. Po pridobitvi diplome ga je služba pripeljala v Kočevje, kraj, kjer živi še danes. Ustvarjati je začel leta 2006 in je samouk. Misli in dela si beleži v fotoknjigah. Sam pravi, da ustvarja predvsem zase in ne za druge, je pa kljub temu vesel, če so njegova dela všeč tudi komu drugemu.

Umetnina spada v sodobno umetnost in ni nastala zaradi posebnega razloga, čeprav avtor pravi, da ustvarjanje zanj predstavlja pobeg iz »norega sveta«. Na nastanek umetnine je vplivala njegova življenjska pot, ker je po izobrazbi in poklicu gozdar, zato gozd zanj predstavlja drugi dom. Način takšnega ustvarjanja je prvič videl pri slovenskem grafiku in slikarju Lojzetu Spacalu. S pomočjo takšnih umetnin avtor želi spodbuditi k razmisleku o odnosu med človekom in naravo. Njegovo ustvarjanje predstavlja občudovanje narave in njenih lepot, zato material nabira na obalah Jadranskega morja, ko le ima priložnost za to. A ni edini umetnik, ki uporablja naplavljen les za svoje umetnine. Podobne materiale za svoja dela uporablja tudi umetnica Nika Domnik, ki iz njih izdeluje miniaturne hiške. Ker je Slovenija zelo gozdnata država, me ne preseneča uporaba lesa v umetnosti, in se mi zdi prav, da naravno bogastvo, kot je les, uporabimo tudi v umetnosti in ne samo v industriji. Tomaž Hartman je v Kočevju poznan kot gozdar in umetnik. Občasno tudi razstavlja, zadnja razstava v Kočevju je bila leta 2020 v Likovnem salonu Kočevje.

Preseneča me način uporabe vsakdanjih materialov, ki bi bili lahko brez vrednosti za nekoga, a on jim doda zgodbo in sporočilo ter jih spremeni v umetnost. Umetnina po mojem mnenju, kljub temu da je sestavljena samo iz lesa, deluje zelo živo, saj vsak kos lesa predstavlja del narave in svojo zgodbo. Imela sem tudi priložnost umetnika spoznati in si ogledati umetnine v njegovem domu, kar je edinstvena izkušnja, za katero sem mu hvaležna in mi bo za vedno ostala v spominu.

Kaja Jerbič, 2. b

VIRI IN LITERATURA:

1. HARTMAN, T. (2020). Apsyrtides – iskanja. Kočevje: Pokrajinski muzej Kočevje, Likovni salon Kočevje.
2. HARTMAN, T., VABIČ NOSE, A. (2022). Tomaž Hartman, Koščki. Trebnje: Center za izobraževanje in kulturo Trebnje, Galerija likovnih samorastnikov Trebnje.
3. JERBIČ, K. Osebno komuniciranje s Tomažem Hartmanom. Kočevje, 2023

Reinterpretacija Kaja Jerbič

Tomaž Hartman: Pragozdni sprehod (FOTO: Kaja Jerbič)

BODEČA NEŽA JOŽETA CENTE

KONTRAST MED ABSTRAKCIJO IN FIGURALIKO

Bodeča neža je umetniško delo umetnika Jože Centa (1934–2022). Nastala je leta 1974. Slika ima dimenzije 81 cm x 60 cm. Naslikana je na platnu z oljnimi barvami, kar ji daje lep sijaj in realističen izgled. Kot del zbirke Likovnega salona Kočevje se nahaja v prostorih Finančnega urada Kočevje.

Izbrana umetnina je zanimiva zaradi načina, kako se je umetnik poigral s prostorom in geometrijskimi oblikami ter tako oblikoval perspektivo slike. Slika je postavljena navpično. Središče oziroma težišče slike je večinoma v zgornjem delu platna. Glavni motiv slike (bodeča neža) je naslikan tako, da se začne z vazo v spodnjem delu platna, dolge rože pa pritegnejo pozornost navzgor, zato rečemo, da ima navpično kompozicijo.

Vaza je okrogla, desni del je svetlejši, levi pa temnejši. Svetloba prihaja z desne strani in tako vaza pridobi trodimenzionalno obliko. Lahko opazimo tudi, da se v spodnjem delu slike pod vazo vidi njen odsev, kot da leži na vodi. Tudi bodeče neže - rože delujejo trodimenzionalno in imamo občutek, da imajo mehko teksturo zaradi slikarske tehnike, ki jo je uporabil slikar. Ozadje na drugi strani je malo drugačno od vaze in rož. Zdi se bolj dvodimenzionalno in se ne prilega k vazi in rožam. Zgleda kot mozaik številnih pravokotnikov in kvadratov različnih barv. Slika ima veliko barv, kot so: modra, bela, črna, rdeča, zelena, rumena in rjava. Barve ozadja so temnejše od barv vaze in rož, ki so svetle in na katere pada svetloba. Slikar s pomočjo barv in njihovih nians pričara realističnost slike.

Ko pogledamo sliko kot celoto, lahko vidimo, da je slika hkrati tako abstraktna kot figuralna. Vaza, njen odsev in rože predstavljajo figuralni del, ozadje iz raznobarnih ekspresivnih pravokotnikov različnih velikosti pa abstraktni del. Tema je posvetna, motiv je tihožitje.

Nadja Kovačič je zapisala, da so tihožitja "izrazito ateljejske mojstrovine. V umirjenih kompozicijah pokaže mojstrstvo opazovanja in podajanja zunanjega sveta, ki mu doda pridih svojega notranjega občutenja." (Kovačič, 2011)

Jože Centa, prvi povojni maturant iz Kočevja, je po gimnaziji razmišljal o študiju na področju igralske umetnosti, arhitekture in likovne umetnosti. Božidar Jakac ga je prepričal, da se posveti likovni umetnosti, ki ga je privlačila že v gimnazijskih letih. Sprva je Centa obiskoval slikarstvo in kiparstvo na Akademiji za likovno umetnost, a ga je zdravstveni izziv usmeril zgolj v slikarstvo. Diplomiral je pri slikarju Gojmirju A. Kosu, ki ga je vpeljal v uporabo barv. Po odsluženem vojaškem roku je postal likovni pedagog v Ljubljani in ključna osebnost za oživitev likovnega življenja v Ribnici. Centa se je osredotočil na krajinske motive in tihožitja. Krajine, večinoma naslikane v olju, odražajo impresionistično razdrobljenost, ki pričara atmosfero in občutenje trenutka. Kot pobudnik srečanj slikarjev je prispeval k prepoznavnosti Ribnice kot likovnega centra. Z njegovimi deli je oživel spomin na izginjajočo preteklost in ohranjanje dediščine ter razvoja likovne umetnosti v Sloveniji.

Čeprav slika zgleda kot vsaka druga slika nežive narave, je vendarle drugačna. Edinstvena je zaradi kontrasta med abstraktnim in figuralnim (realističnim) delom. Všeč mi je zaradi veliko detajlov, ki ji dajejo značaj, a jih na prvi pogled ne vidimo, kot je na primer odsev vaze. Zanimiva je tudi zaradi raznobarnosti, kar jo naredi veselo in pozitivno. Ta slika nam pokaže, da je lepota v majhnih stvareh, in čeprav je svet drugačen, to ne pomeni, da ni lep, pravzaprav ga dela posebnega.

Elena Jovanović, 2. b

VIRI IN LITERATURA:

1. KOVAČIČ, N. (2009). Zbirka likovnega salona Kočevje. Kočevje: Pokrajinski muzej.
2. KOVAČIČ, N. (2011). Jože Centa – slike. Ribnica.

Jože Centa: Bodeča neža (Foto: Elena Jovanović)

Reinterpretacija Elena Jovanović

MORAVA

KRAJ BUTINOVEGA OTROŠTVA

Morava je slika kraja, kjer je Milan Butina preživil svoje otroštvo in se tja tudi rad vračal. Nahaja se v Pokrajinskem muzeju Kočevje, saj je bila po razstavi leta 2019 odkupljena od njegove hčere Darje Butina. Velika je 19,5 cm x 33 cm in spada v likovno področje slikarstvo, tehnika je gvaš, podlaga je papir. Žal čas njenega nastanka ni znan, saj slika ni datirana.

Na sliki je prikazan pogled na vaško središče Morave s pogledom na mogočno drevo, kjer je nekoč stala cerkev, vaški vodnjak in korito za napajanje živali. Na levi strani slike se vrsti niz hiš, na desni pa je več zelenja. Povezuje ju nebetonirana cesta. Na sliki so poudarjene tople barve, kar spodbuja občutek toplote, zato lahko predvidevamo, da je naslikal poletje ali pomlad, kar prepoznamo po polnih krošnjah listavcev. Med nevtralnimi toni izstopata hiši, ki imata streho oranžne barve. Umetnik se je osredotočil na detajle s pomočjo senc in različnih odtenkov, to lahko opazimo predvsem na hišah. Proti ozadju opazimo tudi manjšanje števila detajlov in več prikritosti hiš, kar daje vtis prostora. Ikonografska tema je posvetna, likovni motiv je krajina, slog je tradicionalen.

Milan Butina sodi med največje likovne intelektualce na Slovenskem in med najbolj izvirne slovenske likovne teoretike 20. stoletja nasploh. Rojen je bil 21. novembra 1923 v Kočevju in umrl 24. junija 1999 v Ljubljani. Za svoje likovnoteoretsko delo je leta 1985 prejel Župančičevo nagrado, februarja leta 2019 pa ga je Občina Kočevje nagradila z nagrado deklica s piščalko, ki jo od leta 2012 podeljuje posameznikom za vrhunske dosežke na področju kulture, umetnosti in humanističnih znanosti. V Kočevju vsako leto razglasijo tematsko leto: leto 2023 je posvečeno prav tu rojenemu likovnem teoretiku dr. Milanu Butini. Njegove slike so v Likovnem salonu Kočevje na razstavi predstavljene z naslovom Hommage Milanu Butini. S tem namenom je izšla tudi monografija Milana Butina – slikar.

Milan Butina je utemeljitelj likovne teorije kot znanstvene discipline na Slovenskem. Je avtor več obsežnih in kompleksnih likovnoteoretskih monografij in knjig, kot so npr. Elementi likovne prakse (1982), Teoria figurativa (2007) itd. Sodeloval je pri učbeniku, namenjenemu likovnemu izobraževanju, z naslovom Likovna teorija: učbenik za likovno teorijo v vzgojno-izobraževalnem programu umetniška gimnazija (2021), kar ima izreden pomen za izobraževanje o likovni teoriji.

Menim, da je slika zelo lepa, deluje umirjeno, zato v meni vzbuja pozitivne občutke. Ne vsebuje niti preveč niti premalo detajlov, zato je zelo preprosta, a hkrati jasna in pregledna, kar mi je všeč. Sliko sem si v živo ogledala v Likovnem salonu Kočevje. Presenetila me je predvsem velikost slike, saj sem si kljub podanim meram težko predstavljala, kako majhna je v resnici. Opazila pa sem tudi, da slika v realnosti ne izgleda tako toplo in rumeno, kakor na internetu, temveč deluje bolj hladno.

Lara Lenič, 2. a

VIRI IN LITERATURA:

1. (brez avtorja) (2018). Butina, Milan. Novi slovenski biografski leksikon. Dostopno 23. 11. 2023 na: <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1020680/>
2. (brez avtorja) (21.11.2023). Leto Milana Butine. Kocevje.si. Dostopno 23. 11. 2023 na: <https://www.kocevje.si/objava/715528>
3. (brez avtorja) (17. 9. 2023). Milan Butina. Dostopno 23.11.2023 na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Milan_Butina
4. (brez avtorja) Zbirke predmetov. Pmk-kocevje.si. Dostopno 23. 11. 2023 na: <https://www.pmk-kocevje.si/digitalna-zbirka/zbirke-predmetov?milan-butina-2-2-2>

Milan Butina: Morava
(Vir: <https://www.kamra.si/mm-elementi/milan-butina-morava/>
Hrani Pokrajinski muzej Kočevje)

Reinterpretacija Lara Lenič

TANKA RDEČA ČRTA

ABSTRAKTNA POKRAJINA IZ ZRAKA

Avtor dela Tanka rdeča črta je Tomaž Hartman, inženir gozdarstva. Umetniško delo je naredil leta 2013, in sicer je to mozaik, narejen večinoma iz lesa, ki ga je več, in kamna, ki ga je manj. Umetnina meri 139 cm v višino in 264 cm v dolžino, sestavljajo jo trije deli. Nahaja se v Likovnem salonu Kočevje.

Mozaik, ki ga sestavljajo tri enako velike plošče, povezuje tanka rdeča črta, po kateri delo tudi nosi ime. Sestavljena je predvsem iz naplavin lesa in nekaj kamenčkov. Prostor je prikazan v ptičji perspektivi s točkasto kompozicijo. Fotografija mozaika daje bolj hladen vtis, v nasprotju pa original deluje zelo toplo in živo. Prevladujejo zemeljske barve: temno rjavi, svetlo rjavi, oker in sivi odtenki, vmes pa izstopa malo modre in rdeče barve.

Mozaik je sestavljen iz starega lesa, predvsem iz pravokotnih koščkov in nekaj kvadratov ter krogov. Prevladujejo trije veliki pravokotniki v sredini, na levi in na desni. Opazi se tudi, da je na vsaki plošči eden od kvadratov pobarvan modro: na prvi plošči levo zgoraj, na sredinski plošči na sredini in na desni plošči desno zgoraj. Na vseh treh ploščah je rdeča črta, ki je najbolj opazna in je narejena iz železa. Črta predstavlja avtorjevo življenjsko pot. Mozaik spada v moderno abstraktno umetnost.

Tomaž Hartman, rojen leta 1957, je univ. dipl. inženir gozdarstva. Z mozaiki se je začel ukvarjati leta 2006 kot samouk. Svojo ljubezen do narave, potovanj in literature je začel združevati v mozaike in skulpture. Njegova dela so bila razstavljena na veliko razstavah: 2012 Les, kamni, mozaiki v Kočevju, 2016 Apsyrtides v Zagrebu, 2018 Apsyrtides v Kozjanskem parku, 2020 Apsyrtides v Likovnem salonu Kočevje. Iz tega je razvidno, da je avtor prepoznaven v širšem slovenskem prostoru. A ni edini, ki se ukvarja z lesenimi izdelki, kajti v Ljubljani Tomaž Zarifa, kipar mlajše generacije, tudi razstavlja lesene skulpture z imenom To niso sanje. Menim, da je prav, da nekateri umetniki izdelujejo svoje umetnine iz naravnih bogastev.

Meni se zdi umetnina zelo zanimiva, kajti sprašujem se, kako je bil mozaik narejen. Ob sliki si predstavljam naravo z lesom, rdeča črta pa v meni vzpodbudi predstavo o tovarnah in gradnji novih stavb, ki uničujejo okolje.

Lovro Oražem, 2. a

VIRI IN LITERATURA:

1. Oražem, L. E-korespondenca z avtorjem. Kočevje, 2023.
2. HARTMAN, T. (2013). Tanka rdeča črta. Zbirka predmetov. Kočevje: Pokrajinski muzej Kočevje.
3. HARTMAN, T. (2020). Apsyrtides – iskanja. Kočevje: Pokrajinski muzej Kočevje, Likovni salon Kočevje.
4. CUKIJATI, A. (2019). Lesene skulpture Tomaž Zarife. Dostopno 30. 11. 2023 na: <https://primorske.svet24.si/2019/07/15/lesene-skulpture-tomaza-zarife>

Tomaž Hartman: Tanka rdeča črta
(Vir: <https://tomazhartman.si/work/wood/#&gid=1&pid=14>)
Hrani Pokrajinski muzej Kočevje

Reinterpretacija Lovro Oražem

EYES (OČI)

FOTOGRAFIJA URŠKE PEČNIK

Avtorica umetniškega dela je Urška Pečnik. Fotografija je del fotografske serije, posnete za modno oblikovalko Katrin Večerina. Nastala je junija leta 2022.

Naše oko privabijo drzne barve. Na fotografiji prevladuje rdeča barva, poleg pa opazimo tudi roza in oranžne odtenke. Na sredini fotografije je ženska postava v navpični kompoziciji. To zmoti leva roka, ki daje občutek diagonale. Model je oblečen v inovativne tkanine rdeče barve, ki se sklada z ozadjem. Na sebi ima torbico v roza in oranžnih barvah, ki rdeč odtenek zaradi pasov torbe razbijejo. Glavni posebnosti slike sta celofan, ki prekriva postavo in obraz ženske, prav tako pa sliki doda odsev svetlobe. Celofan je naguban, saj ga model v višini pasu stiska k sebi.

Drugo posebnost opazimo na očeh, na katerih je dodatek močnih črnih trepalnic, prav tako pa roza senčilo na vekah poudari njene modre oči. Tema fotografije je posvetna, motiv je podoba modela.

Fotografinja Urška Pečnik pravi, da je "prioriteta fotografije drzna, surova in eksperimentalna estetika z mnogimi elementi »campa« – kot je senzibilno in ekstravagantno teatralnost definirala Susan Sontag". Sporočilo fotografije prikazuje neizpodbiten ženski pogled, ki se ne podreja moškimi fantazijami, temveč izriše prostor za žensko v kombinaciji z individualno feminilno izraznostjo, pripovednostjo in fantazijami.

Urška Pečnik je fotografinja, vizualna in sodobna umetnica. Rodila se je leta 1991 in svoje otroštvo preživela v Kočevju. Leta 2014 je diplomirala na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, nato pa magistrski študij na področju fotografije nadaljevala na Accademii di belle arti di Brera v Milanu. Ustvarja v različnih žanrih, najlažje se umetniško izraža z modno fotografijo.

Fotografinja v domačem okolju ni preveč znana, zato pa svoje umetnine razstavlja v Ljubljani, Milanu in drugod. V Ljubljani je avgusta in septembra 2023 njeno razstavo gostila Galerija Kresija in atrij ljubljanske Mestne hiše z naslovom MODA ART, ki jo je Urša Pečnik pripravila z Anjo Medle. 5. maja 2023 je v Rovinju zmagala na mednarodnem natečaju Photodays Rovinj, v kategoriji modna fotografija. Festival je zaznamovan kot eden bolj prepoznavnih in je odprt za cel zahodni svet. Septembra 2023 je razstavljala na Reki, kasneje pa še na Dunaju. Urško Pečnik v ustvarjalnost vržejo »čudne« zgodbe s področja psihologije. Fotografinja je velika ljubiteljica psihologa Carla Junga, ki se je v svojem delu oddaljil od Freudove teorije psihoanalize in je v svoji teoriji poudarjal individualizacijo.

Na fotografijah Urške Pečnik ne vidimo retuširanih teles in klišejskih ekscesov. Fotografinja modo spretno kombinira s kontrasti med retro elementi in futurizmom, religiozno estetiko in seksualnostjo, običajnimi mestnimi prizori in eleganco, naravo in luksuzom. To ustvari nepričakovano in razgibano vizualno udarnost, ki je ob delu za oblikovalce, znamke, modne tedne in revije zlahka prepoznavna zaradi svojega unikatnega sloga. V slovenskem umetniškem in modnem prostoru je le malo fotografov, ki pri svojem ustvarjanju odstopajo od komercialnosti in polirane popolnosti stereotipne modne fotografije, ki je v osnovi namenjena prodaji in širjenju nerealističnih lepotnih standardov.

Urška Pečnik v svojem ustvarjanju močno odstopa od povprečja in prek konceptualno zasnovanih pristopov k fotografiji sledi velikanom modne fotografije, ki so od nekdaj ciljali k presečni množici med komercialno in umetniško fotografijo, s poudarkom na ekspresivnosti in pripovednosti. Prepoznaven element tovrstne modne fotografije je tudi udarnost, ki jo Urška Pečnik doseže prek orisa modelove osebnosti, poudarjene s scenskimi elementi.

Fotografijo sem si izbrala zaradi njenih živih in drznih barv. Tudi sama se rada ukvarjam z modo in fotografijo, zato mi je fotografija še bolj zanimiva. Všeč mi je njeno modno kombiniranje s kontrasti in retro elementi. Na sliki je precej poudarjeno žensko telo v umetniški luči. Uporaba celofana, zaradi katerega se odbija svetloba, pa mi najbolj pade v oči.

Katarina Zoja Pogelšek, 2. b

VIRI IN LITERATURA:

1. (brez avtorja) (2023). Domačinka Urška Pečnik, modna fotografinja, ki je prepričala Vogue. Dostopno 30. 11. 2023 na: <https://e-utrip.si/domacinka-urska-pecnik-modna-fotografinja-ki-je-prepricala-vogue/>
2. (brez avtorja) (2021). Urška Pečnik. Dostopno 30. 11. 2023 na: <https://elle.metropolitan.si/styleawards/esa2021/elle-mladi-talent/urska-pecnik/>
3. POGELŠEK, K. Z. Osebno komuniciranje z Urško Pečnik Kočevje, 2023.

Urška Pečnik: Eyes (Vir: Urška Pečnik)

Reinterpretacija Katarina Zoja Pogelšek

ŽLEBE PRI KOLPI

BUTINOV AKVAREL IZ ČASA PRED AKADEMIJO

Slika Žlebe pri Kolpi velja za eno prvih Butinovih del in prikazuje daljno okolico njegovega rojstnega kraja – Morave. Slika je nastala leta 1948. Tehnika, ki je upodobljena, se imenuje akvarel. Slikal je na papir. Mere slike so 21 cm x 29 cm. Slika je nastala v sodobnosti.

Slika prikazuje reko, ki izginja v perspektivi. V ozadju so barve večinoma hladne (svetlo in temno modra ter temno zelena), čeprav prevladuje tudi nekaj toplih odtenkov svetlo zelene barve na bregovih. Lahko prepoznamo, da je kompozicija diagonalna, saj so elementi naslikani diagonalno. Zaradi tehnike se barve lepo prelivajo, pokrajina je zabrisana. Čeprav je slika nastala v sodobnosti, ni slikana na modernistični način, ampak na tradicionalnega. Na sredini je upodobljen kanjon reke Kolpe z dvema bregovoma, ki je na desni strani bolj osenčen kakor na levi. Ob reki, ki se izgublja v ozadju, so narisana drevesa in nekaj hiš. Ikonografska tema je posvetna, saj je avtor upodobil elemente iz vsakdanjega življenja, motiv je krajina.

Milan Butina se je rodil 21. 11. 1923 v Kočevju, umrl pa je 21. 6. 1999 v Ljubljani. Bil je slikar, scenograf in likovni teoretik. Velja za utemeljitelja likovne teorije v Sloveniji, saj je prispeval k izvirnim likovnoteoretskim odkritjem v svetovnem merilu. Kot slikar je bil mojster akvarela, sprva je slikal tihožitja, kasneje predvsem pokrajine. V Kočevju je zelo cenjen. Veliko je razstavljal in osvojil priznanje deklica s piščalko 2019 ter Župančičevo nagrado ljubljanske Kulturne skupnosti za posebne dosežke leta 1965. To leto (2023) je v Kočevju tematsko leto Milana Butine, saj mineva sto let od njegovega rojstva, zato so njegove slike predstavljene v Likovnem salonu v Kočevju na razstavi z naslovom Hommage Milanu Butini. S tem namenom je izšla tudi monografija Milan Butina – slikar.

Slika Milana Butine mi je všeč, ker je sproščujoča zaradi narave, ki je upodobljena. Uporabljeni barvni toni sliko naredijo odprto in prijetno. Menim, da ima, kakor vsaka slika, tudi ta svojo zgodbo in razlog, zakaj jo je Butina naslikal. Z barvo je prikazoval različne podobe iz narave. Imela sem možnost ogleda slike v živo. Presenetilo me je, da je slika manjša, barve pa so temnejše kakor na spletu.

Lea Rekić, 2. b

VIRI IN LITERATURA:

1. BRUNEC, D. (2020). Butina, Milan. Obrazi slovenskih pokrajin. Dostopno 23. 11. 2023 na: <https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/butina-milan/>
2. (brez avtorja) (2023). Milan Butina. Dostopno 23. 11. 2023 na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Milan_Butina
3. MUHOVIČ, J., KOVAČIČ, N. (2023). Milan Butina – slikar. Kočevje: Pokrajinski muzej. (str. 107, 166–167)
4. (brez avtorja) (2019). Deklica s piščalko. Dostopno 23. 11. 2023 na: <https://www.kocevje.si/post/202327>
5. (brez avtorja) (2022). Poslovil se je akademski slikar Jože Centa. Dostopno 23. 11. 2023 na: <https://www.ribnica.si/objava/630810>

Milan Butina: Žlebe pri Kolpi (FOTO: Lea Rekić)
Hrani Pokrajinski muzej Kočevje

Reinterpretacija Lea Rekić

KOLOFON

NASLOV PUBLIKACIJE: KOLO UMETNOSTI. Katalog ob razstavi likovnih del dijakov ITS
Umetnost za mlade GSŠK in izvirnih del

AVTORICI UVODNIKA: Ivana Ciglič, Nadja Kovačič

AVTORJI ČLANKOV IN LIKOVNIH DEL:

dijaki 2. letnika (Kaja Jerbič, Elena Jovanović, Lara Lenič, Lovro Oražem, Katarina Zoja Pogelšek, Lea Rekič) in
dijaki 3. letnika (Timotej Bajo, Janja Glavonjič, Anamari Jurjevič, Miha Maležič, Tibor Naglič, Vita Premrl, Ana Marija Šilc)

MENTORICE: Ivana Ciglič, Vanja Novak, Nina Papež

ZALOŽNIK: Gimnazija in srednja šola Kočevje, Ljubljanska 12, 1330 Kočevje

NAZIV NASILCA AVTORSKIH PRAVIC: Gimnazija in srednja šola Kočevje

IZDAJA IN LETO IZDAJE: 1. izdaja, 2024

NAKLADA: 100 izvodov

Več izdelkov ITS Umetnost za mlade najdete na:
<https://itsumetnostnievodnik.splet.arnes.si/>

POKRAJINSKI MUZEJ KOČEVJE

